

2. Медведєва О. А. Концесія як правова форма використання державного майна у господарській діяльності недержавними суб'єктами. Автореф. дис. на здобуття ... кан. юрид. наук за спеціальністю 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право. Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, Харків, 2004. – 23 с.
3. Шаповалова О. В. Публічно-приватні угоди партнерства про стратегію господарського природо користування // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 12. – с. 79–83.

*Удовенко Артем Сергійович – аспірант кафедри господарського права
Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля,
м. Северодонецьк*

В. Ю. Уркевич

АГРАРНИЙ ФОНД ЯК УЧАСНИК КРЕДИТНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЗА УЧАСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сільськогосподарські підприємства приймають участь у різноманітних правовідносинах, у тому числі й щодо їх кредитування. Кредитні ресурси названі суб'єкти можуть отримувати як від банківських установ, приватних осіб (фізичних чи юридичних), так і від держави. Розглянемо правові питання участі в кредитних правовідносинах за участю сільськогосподарських підприємств такої державної спеціалізованої бюджетної установи, як Аграрний фонд.

Правові приписи щодо Аграрного фонду як учасника названих кредитних правовідносин містить Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24 червня 2004 р., № 1877-IV [1], ст. 12 «Державні заставні закупівлі зерна» якого регламентує, що за рішенням Кабінету Міністрів України може запроваджуватися режим заставних закупівель. Сутність такого режиму полягає в тому, що Аграрний фонд надає бюджетну позику виробнику зерна, яке є об'єктом державного цінового регулювання (тобто включено до відповідного переліку), під заставу останнього, що оформлюється переданням такому кредитору подвійного складського свідоцтва. Таким чином фактично здійснюється кредитування сільськогосподарських підприємств за рахунок бюджетних коштів.

Аграрний фонд було засновано Урядом України на виконання приписів названого Закону постановою Кабінету Міністрів України «Про Аграрний фонд» від 6 липня 2005 р. № 543 [2], яким одночасно було затверджене однойменне Положення про названий фонд. Згідно цього нормативного документа, Аграрний фонд є державною спеціалізованою бюджетною установою, уповноваженою реалізовувати цінову політику в агропромисловому секторі економіки та належить до сфери управління Міністерства аграрної політики та продовольства України, є підзвітним і підконтрольним йому.

Також Положенням визначено такі основні завдання Аграрного фонду, як-от: (а) проведення цінової політики в агропромисловому секторі економіки у межах, визначених законом; (б) виконання від імені держави функції кредитора на період дії режиму заставних закупівель окремих об'єктів державного цінового регулювання; (в) виконання бюджетних програм, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний рік; (г) формування державного інтервенційного фонду об'єктів державного цінового регулювання виключно для здійснення товарних та фінансових інтервенцій на організованому аграрному ринку. Отже, участь у кредитних правочинах, кредитування сільськогосподарських підприємств є одним із безпосередніх завдань Аграрного фонду і саме він виступає стороною (кредитором) у відповідних договорах про надання бюджетних коштів аграрним товаровиробникам під заставу сільськогосподарської продукції.

Проте насправді в Україні функціонує не лише названий Аграрний фонд. Так, постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення публічного акціонерного товариства «Аграрний фонд» від 22 квітня 2013 р. № 364 [3] було засновано ПАТ «Аграрний фонд» із статутним капіталом 5 млрд грн., 100% якого належить державі. Функції з управління корпоративними права зазначеного ПАТ покладено на Міністерство аграрної політики та продовольства України.

ПАТ «Аграрний фонд» функціонує згідно свого статуту, який було затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 698 [4]. Згідно п. 17 цього локального документа, метою діяльності ПАТ є створення сприятливих умов для розвитку сільського господарства, функціонування ринку сільськогосподарської продукції, підтримки вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника, а також одержання прибутку від провадження господарської діяльності відповідно до

законодавства. Зважаючи на це, серед видів діяльності ПАТ «Аграрний фонд» названо, зокрема, (а) вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур, (б) оптова та роздрібна торгівля зерном, цукром, іншими продуктами харчування, насінням, (в) складське господарство, (г) надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування, (д) оброблення насіння для відтворення, (е) лізингові операції, (є) інвестиційна діяльність, (ж) ведення товарного сільськогосподарського виробництва, (з) змішане сільське господарство та ін.

З викладеного вбачається, що ПАТ «Аграрний фонд» фактично є самостійним суб'єктом господарювання, що займається сільськогосподарською та іншою, пов'язаною із сільським господарством, діяльністю. У статуті цього акціонерного товариства не йдеться про участь ПАТ «Аграрний фонд» у відносинах щодо кредитування сільськогосподарських підприємств, про заставні закупівлі сільськогосподарської продукції.

Незважаючи на це, на офіційному веб-сайті ПАТ «Аграрний фонд» міститься інформація про проведення ним форвардних закупівель зерна врожаю 2015 року під заставу сільськогосподарської продукції. При цьому голова правління цього суб'єкта А. Радченко зазначив, що в липні 2015 р. Державна фінансова інспекція України оприлюднила результати перевірки державної спеціалізованої бюджетної установи Аграрний фонд, згідно яких він не виконує покладені на нього функції, виявлено фінансових порушень на 9,9 млн грн., відносно чого здійснюються більше ніж 40 кримінальних проваджень. За словами посадовця, ДФС рекомендувала ліквідувати Аграрний фонд, більшість функцій якого вже передано ПАТ «Аграрний фонд». Більше того, це акціонерне товариство свого часу викупило в Аграрного фонду накопичені фонди зернових культур. На даний час Міністерством аграрної політики та продовольства України підготовлено нову редакцію закону про державну підтримку сільського господарства, що передбачає передання функцій Аграрного фонду (державної спеціалізованої бюджетної установи) ПАТ «Аграрний фонд» [5].

З викладеного вбачається, що існує потреба вдосконалення правової регламентації участі Аграрного фонду в кредитних правовідносинах за участю сільськогосподарських підприємств, зокрема щодо заставної закупівлі зерна та іншої сільськогосподарської продукції. Це слід зробити

шляхом уточнення у Законі України «Про державну підтримку сільсько-го господарства України» функцій ПАТ «Аграрний фонд» у таких кредитних правовідносинах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про державну підтримку сільсько-го господарства України // Верховна Рада України; Закон від 24.06.2004 № 1877-IV. – Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 49. – Ст. 527.
2. Про Аграрний фонд // Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 06.07.2005 № 543. – Офіційний вісник України. – 2005. – № 27. – Ст. 1574.
3. Про утворення публічного акціонерного товариства «Аграрний фонд» // Кабінет Міністрів України; Постанова від 22 квітня 2013 р. № 364. – Офіційний вісник України. – 2013. – № 40. – Ст. 1422.
4. Про затвердження Статуту публічного акціонерного товариства «Аграрний фонд» // Кабінет Міністрів України; Постанова, Статут від 24.07.2013 № 698. – Офіційний вісник України. – 2013. – № 76. – Ст. 2818.
5. Офіційний сайт публічного акціонерного товариства «Аграрний фонд» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://agrofond.gov.ua/intervyu_liga_biznes.

Уркевич Віталій Юрійович – д.ю.н., професор кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, професор

Г. М. Шовкопляс

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ НА РИНКАХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Ринок фінансових послуг України, який існує на теперішній час, потребує негайного реформування шляхом впровадження дієвих механізмів захисту прав інвесторів – споживачів фінансових послуг та формування конкурентоспроможного національного ринку фінансових послуг шляхом усунення спекулятивних схем на цьому ринку.

Враховуючи, те, що Україна взяла на себе зобов'язання щодо приведення національного законодавства у відповідність із законодавством Європейського Союзу щодо захисту прав інвесторів, то було б доречним,